

QUÆSTIO MEDICA 49

199

Cardinalitiis disputationibus manè discutienda in
Scholis Medicorum die Iovis 24 Martij.

M. RAPHAËLE MAURIN

Doctore Medico, Præside

An lintea in Variolis mutanda?

I

UT EM deturpant affectus plures; omnium longè pessimæ variolæ: hæc obscuræ primùm mox variis se produnt signis, lumborum dolori adjungitur febris continua, corpus inquietum & æstuosum humore diffluit, igneisque aculeis videtur pungi, dolent fauces & pectus, respiratio non omnino libera, tussis minax, vox rauca, pulsus in capite citatior non sine dolore aut gravitate, stomachus nauseabundus biliosa plerumque profundit, coruscant oculi, scintillat cutis flammeo colore saturata, simulque punctis rubris distinguitur, dubiis inter variolas & morbillos, morbum tamen paulo post declarantibus, cum in variolis emineant, humilia sint in morbillis. Hæc puncta in eminentibus partibus, ut facie, collo, pectore citius apparent, quàm in medio corpore. Tum facies tumet nimio plus, ut amissâ oris dignitate oculi concludantur, labiaque fœdè excedant. Quod vitium quàm mox ambas manus impedit. Pustulæ adauctâ mole assurgunt, & in crustas horrendas desinunt. Ex his prolabantibus squamulæ resolvuntur, acciditque sæpè ut cuticula dorsi & humerorum per fragmenta discedat.

II

HUNC morbum mortalium vix unus effugit, quasi homini conveniret omni, soli, & semel. In pueritia crebrius & minori cum discrimine, rariùs & periculosius in provectiori atate affligit. Mirum luem adèò gravem ac quotidianam, & quæ tertiam ferè humani generis partem tollit, veterum scriptis celebratam non esse. Ab internâ malitiâ

2

nascitur, & contagione in plures serpit. Ex toto ut plurimum desinit, interdum tamen non nisi sæva mercede solvitur, dum corrupto oculo articulo ve distorto agrum dimittit. Certo quodam modo contaminatus sanguis, & cumularus in lumbis, quasi præ mole quiesceret, eorum musculos opprimit, gravitatisque sentum affert. Accensus tamen oneris, quod vehit, partem in cerebrum, fauces, thoracem deponit; unde his in locis difficultas & dolor. Stomachi nervæ fibræ ab inimico spiritu commotæ convelluntur unâ cum vicino intestino quod bilem in ventriculum exprimit: Interea sanguis suâ putredine exæstuans halitus in modum quaquaversum effluit, maximè per oculos, qui ab eo splendent, ut & cutis. Ille ipse in glandulis sub cute retis instar confitis insignius effervescens, sudorem ciet, & pungentem excitat dolorem. Tum quæ arteriæ proluvie scatent, in cutem expuunt floridam sanguinis portionem, quæ sub imperviâ cuticulâ cohibita pustulas adumbrat, dum secretionem factâ in molem efferantur, & omnem febris materiam absumant; illæ tamen quietum sanguinem interturbant, cum in pus se vertentes & venis & arteriis reddunt febris fomitem. Concreto humore puris capsulæ dehiscunt & corrugantur. Pus si acris cutis fibras corrodât, excavat, & inhonestis cicatricibus dedecorat. Cùm arteriæ rarum humorem subministrant, aliquot tantum pustulas aspergunt cuti; sin pergant suppeditare, iis universum corpus perfundunt.

III

IN hoc morbo curando plurimum sibi arrogat multitudo, beneficam venæ sectionem prohibet, purpureos pannos admovet, agros calore factitio & stragulis fatigat atque dissolvit, fatale putat nova lintea adhibere, totamque spem in cardiacis collocat; sed ineptum vulgus temerè munditiem omittit, imperitè fidit cardiacis; æqua est illius necessitas; hæc nocent, cum natura debito tempore secretionem apparatus & definitâ celeritate excretionem molitur; juvant solummodo cum torpet, ac propriâ virtute inniti nequit; motum nempe qui deest, addunt: motus edendo operi par si fuerit, malè concitatur à cardiacis, sanguinis partes sinceræ unâ cùm rejiculis rapiuntur ad extima. Idem incommodum ab intempestivo sudore quem promovet aut aër loci calidior, aut congestitiæ stragulæ. Ab his erratis quas coacta natura precipites protrudit pustulas, ostendit tantùm, neque illas ultra esse sinite, quia tenuior sanguis ad intima revehitur: Longe expedit lentas prodire variolas, quàm maturius extare. Si res pulchrè succedat, sibi soli committenda est natura, quæ sapientis medici loco sibi prospicit. Vt cumque sit,

3

nunquam non procuranda mundities, quo sæpe beneficio, quidquid mali est in cute obliteratur.

IV

MUNDITIES, quæ omnibus opitulatur morbis, variolas maturat & acrem doloris morsum lenit. Cùm excrementitius humor per medias etiam pustulas ad cutem caloris vi appellat, in sordes condensatur ille, inhæretque altera pars cuti, altera linteis salis in modum, qui non nisi lixivio purgari potest. Hac crassa superficie constipatur cutis pori, præpediturque transpirationis via, quam contra aperit elegans & munda tunica, quæ cutem blandius abstergens minimas sordes eluit: per apertam viam mobilius excrementum à profundis partibus liberius effluit, eximio ægrotantium commodo. Suppressa transpirationis materia, quia mobilitate viget, humoris abscessu conclusi & sanguinis quietem affectantis vim extimulat, cogitque sponte desinentem febrem de novo efferverescere. Præterea luteus succus distillat e pustulis suburationis initium, quo compacto & indurato illæ cum dolore aut comprimuntur, aut disrumpuntur. Nitoreis amans natura cum bonum à maligno secernit, quam sibi adhibet mundiciem ab arte quærit.

V

OPTIMUM scilicet in variolis medicamentum mundities, quæ si desideretur, ut in sanis pruritus, scabiem & pedicularem morbum procreat, sic in variolis malum aliud ex alio facit. sordities collecta tetrit ut plurimum odoris cerebrum offendit, spiritusque conspurcat, unde li-
pothymia & capitis affectus graves; somnus omnium ægri-
tudinum solatium impeditur, qui sinceri indusii amica contemperatione mollius conciliatur; ab hac eadem sudor qui variolarum principio solet manare, blandè abstergetur, cutisque inflammatio, quæ maximè importuna, suaviter lenitur & deflorescit; arefactæ crustæ, furfures, squamæ quæ aliàs velut glutine connexæ morarentur, aut vi avellerentur, ut decet, abeunt. Tandem purum linteum cuti mirum cosmeticum est, quod deperditam cuticulam citius reparat, familiari sua temperie suas vapores colligans & colligans. Vbi tot expectantur beneficia, nulla dierum habenda est ratio, sed quæ adeo prodest elegantia, usque accuranda est & singulis diebus aut saltem alternis interula induenda. Nec vanâ superstitione territus quispiam, hæc methode quasi funesta, existimet aut moram variolis afferri, aut morbi venenum ad vitæ lares repelli, cum exinde nullum refrigerium consequatur, nec alius requiratur

4

calor ad excretionem variolarum præter eum quo utebatur sanus. solo contactu mundo ulcera, quo in genere sunt variolæ, sæpiùs percurantur, exceptâ carnis redundantia, quæ instrumentis absumi petit. Salutaris demùm hujusce munditiei experientia obvia est in pueris, in quibus ubi variolis laborant, si sese alvi fluidioris excrementis inquinant, novari subinde lintea, & in sordidorum locum munda & integra substitui atque supponi utiliter solent.

Ergo lintea in variolis mutanda.

Afferbat Parisiis LUDOVICUS LABBE', Claramontanus Bellovacensis, A. R. S. H. M. DC. LXXVIII.